

Наказом Міністерства статистики України №352 від 29.12.1995р. «Про затвердження типових форм первинного обліку» затверджено і введено в дію з 1.01.1996р. типові форми первинної облікової документації з обліку наявності на підприємстві і руху основних засобів.

Основним інформаційним джерелом для аналізу основних засобів виступає баланс підприємств, що містить інформацію про їх первісну вартість, залишкову вартість зносу, а також примітки до річної фінансової звітності, що дають характеристику надходження, вибуття та функціонального стану основних засобів в розрізі їх окремих груп. До показників, які характеризують ефективність використання основних засобів, належать: фондівдача, рентабельність основних засобів, сума прибутку на одну гривню основних засобів.

Найбільш загальним показником, який характеризує основні засоби є фондівдача. Відносним показником ефективності використання основних засобів є рентабельність. Абсолютним показником ефективності використання основних засобів є сума прибутку на одну гривню основних засобів.

Актуальним завданням та необхідною умовою вдосконалення управління основними засобами є даліше поліпшення нормативно-правового регулювання, що регламентує облік основних засобів.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Куліш Н.В., студентка ОКР «Магістр», спец. «Облік і аудит» *

**Науковий керівник – Дорогань Л.О., к.е.н., доцент*

У статті розкрито основні організаційні аспекти обліку основних засобів, принципи їх техніко-економічного старіння та дані рекомендації для покращення ведення обліку основних засобів на підприємствах.

Ключові слова: основні засоби, інвентарний об'єкт, амортизація.

I. Вступ. Основними завданнями визнаються матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, при передачі в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій; очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу якщо він більше одного року) [1, с. 313].

Об'єкт основних засобів визначається активом, якщо виконуються наступні вимоги:

- Існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання;
- Його вартість може бути достовірно визначена.

Якщо ці вимоги не виконуються, то об'єкт основних засобів не визначається активом і відображається у складі витрат звітного періоду [2, с. 313].

II. Постанова завдання. У статті досліджено теоретичні аспекти організації обліку і контролю наявності та руху основних засобів :

- Контроль за збереженням основних засобів;

- Правильне і своєчасне документальне оформлення та відображення в регістрах обліку надходження, внутрішнього переміщення і вибуття основних засобів;

- Правильне обчислення та відображення в обліку сум зносу (амортизації) основних засобів;

- Контроль за витратами на ремонт основних засобів;

- Отримання документального обґрунтування даних про наявність та рух основних засобів за місцями їх експлуатації, а також в розрізі осіб, відповідальних за їх збереження;

- Виявлення результатів від реалізації об'єктів основних засобів або іншого їх вибуття.

III. Результати. Одиницею обліку основних засобів є окремий інвентарний об'єкт – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдями до нього або окремий конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій, чи відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування керувань та єдиний фундамент, а комплекс – певну роботу тільки у складі, а не окремо.

Для організації обліку і забезпечення контролю збереження основних засобів кожному об'єкту основних засобів (інвентарному об'єкту) незалежно від того, чи знаходиться він в експлуатації, в запасі або на консервації, при прийнятті їх до бухгалтерського обліку повинен привласнюватись відповідний інвентарний номер, який позначається на ньому шляхом прикріплення металевого жетону, нанесення фарбою, насічки або таврування.

Інвентарний номер, привласнений об'єкту основних засобів, зберігається за ним весь період його знаходження на даному підприємстві та вказується в усіх первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку.

Під терміном «основні засоби» слід розуміти матеріальні цінності, що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких перевищує 1000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним та моральним зносом [3, с. 343].

Основні засоби протягом свого тривалого функціонування зазнають фізичного (матеріального) і економічного спрацювання, а також техніко-економічного старіння.

Техніко-економічне старіння основних засобів – це процес знецінення діючих засобів праці до настання повного фізичного спрацювання під впливом науково-технічного прогресу. Воно характеризується поступовою втратою засобами праці своєї споживчої вартості внаслідок удосконалення існуючих та створення нових засобів виробництва, запровадження принципово нової технології, старіння продукції, що виробляється з допомогою цих засобів виробництва. Старіння властиве передусім знаряддям праці та

транспортним засобам і пов'язане з реальними економічними збитками для підприємств, що експлуатують застарілу техніку.

Безперервний процес виробництва потребує постійного відтворення фізично-спрацьованих і технічно-застарілих основних засобів. Необхідною умовою відновлення засобів праці є поступове відновлення їх вартості, яке здійснюється через амортизаційні відрахування (амортизацію).

Амортизація – систематичний розподіл вартості активу, яка амортизується протягом строку корисної експлуатації активу [4, с. 315].

Амортизація основних засобів – це процес перенесення авансової раніше вартості всіх видів засобів праці на вартість продукції з метою її повного відшкодування [4, с. 321].

IV. Висновок. Важливою умовою правильної організації обліку основних засобів є встановлення об'єктів основних засобів. З набуттям чинності П(С)БО 7 підприємства одержали можливість в якості самостійного об'єкту обліку виділяти окремі частини основних засобів за умов, що термін їх корисного використання є різним. Однак, на практиці такий порядок не застосовується, а інвентарними об'єктами найчастіше визнаються комплекси основних засобів. Це призводить до негативних наслідків, а саме: віднесення об'єкта до визначеної класифікаційної групи є достатньо умовним; рівень контролю за збереженням майна підприємства є низьким; надходження та вибуття окремих частин об'єкта розглядається як ремонт, а не рух, що значно ускладнює облік даних операцій; відсутня достовірна інформація про ступінь зношеності об'єкта. Усуненню зазначених недоліків повинна сприяти оптимальна деталізація об'єктів основних засобів. При цьому характеристиками інвентарного об'єкта мають бути однакові термін експлуатації та функціональне призначення його частин.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. – 3-є вид., перероб. і допов. За ред. проф. М.Ф.Огійчука. – К.: Алерта, 2006. – 878 с.

2. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За редакцією проф. Ф.Ф.Бутинця. – 3-є вид., доп. І перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 592 с.

3. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник / М.Ф.Огійчук, В.Я.Плаксієнко, М.І.Беленкова та ін. / За ред. Проф. М.Ф.Огійчука. – 5-є вид., перероб. і допов. – К.: Алерта, 2009. – 1056 с.

4. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства. Навчальний посібник / Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Київ: «Каравела», 2005. – 432 с.